

Sivistysvaliokunnalle

Viite: Lausuntopyyntöne 10.5.2021

Asia: HE 76/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikossa mainittuun hallituksen esitykseen liittyen sekä lausuu sivistysvaliokunnalle kunnioittaen seuraavaa:

OSKU lausui lausuntopalvelun kautta palvelukeskuksesta maaliskuun lopulla, ja nostaa lausunnossaan esille samoja teemoja esityksen suhteen. OSKU katsoo, ettei lausuntokierroksesta huolimatta esitykseen ole tehty riittäviä muutoksia tai vastattu esille nousseisiin huoliin.

Elinikäinen oppiminen korostuu entistä enemmän tulevaisuudessa muuttuvassa maailmassa. **OSKU pitää tärkeänä, että jatkokouluttautumiseen kannustetaan koko työuran ajan ja se tehdään mahdollisimman sujuvaksi ja joustavaksi. Ammatillinen koulutus on mahdollisuus peruskoulun päättäneen nuoren lisäksi aikuiselle jo tutkinnon omaavalle kuin miltei kenelle tahansa täydentää osaamistaan. Ammatillisen koulutuksen rahoituksessa on huomioitava nykyistä paremmin ammatillisen koulutuksen moninaiset tehtävät ja esimerkiksi ammatillisen koulutuksen rooli jatkuvan oppimisen haasteeseen vastaamisessa.** Myös pelkkien tutkinnonosien suorittaminen on nykyisin mahdollista ja tätä mahdollisuutta tulee aktiivisesti markkinoida sekä opiskelijoille että työnantajille. Elinikäinen oppiminen tulee aidosti olla kaikkien saavutettavissa, eikä osaamisen täydennys työelämässä saa olla varallisuudesta kiinni.

Luonnoksen nykytila arviossa mainittiin, että ”Työtehtäviä katoaa ja niiden tilalle syntyvissä töissä tarvitaan pääasiassa korkeakoulutasoista osaamista”. **OSKU katsoo, että ammatillisen koulutuksen roolia ei pidä väheksyä, ja vaikka uudenlaista osaamista tarvitaan, pystyy myös ammatillinen koulutus sitä tuottamaan.** Muutoin OSKU näkee, että nykytilan kuvaus on hyvä ja paikkaansa pitävä. On hyvä, että hallitus on nostanut jatkuvan oppimisen teeman keskeiseksi teemaksi ja siihen on pureuduttu kunnolla, sekä etsitty erilaisia ratkaisuja - ne tulevat korostumaan entisestään tulevaisuudessa.

OSKU kuitenkin katsoo, että palvelukeskus on valmisteltu hyvin kiireellisesti, sillä on erittäin tiukka aikataulu ja sille on asetettu valtava määrä erilaisia tehtäviä, joista isoa osaa toteutetaan jo monissa muissa yksiköissä. Vaikka ensimmäisen lausuntokierroksen jälkeen on tarkennettu vaihtoehtoisia malleja nykyisen järjestelmän puitteissa, OSKU ei

katso tavoitteiden saavuttamisen kannalta palvelukeskuksen perustamista välttämättömäksi. Myös digitaaliset palvelut ja niiden kehittäminen on esityksessä jäänyt paitsioon edelleen. **OSKU ei voi nykyisessä muodossaan kannattaa palvelukeskuksen perustamista, sillä sen tarkka rooli on edelleen epäselvä ja sekä nykyisten rakenteiden koulutuksenjärjestäjissä että TE-palveluissa on mahdollista toteuttaa asetetut tehtävät ilman ylimääräistä hallintoa.**

Mikäli palvelukeskus toteutetaan, tulee ammatilliset oppilaitokset olla keskiössä palveluiden tuottamisessa. Päällekkäisyys olemassa olevien rakenteiden kanssa tulee poistaa, ja huolehtia, että palvelukeskus on aidosti tarkoituksenmukainen ja tavoitteisiin sekä haasteisiin vastaava. OSKU on tyytyväinen, että esityksessä on niin nostettu kuin painotettu tutkinnon osien suorittamisen keskeisyys, sillä ammatillinen koulutus palvelee tätä tarkoitusta erinomaisesti ja jatkuvan oppimisen ei tule tarkoittaa vain uusia tutkintoja toistensa perään.

On myös tärkeää, että kiinnitetään huomiota aliedustettujen ryhmien huomioimiseen, jotta saadaan mahdollisimman paljon esimerkiksi peruskoulun varassa olevia henkilöitä kouluttautumaan työelämän tarpeisiin ja omaa osaamista kehittäen. Aliedustetut ryhmät eivät kuitenkaan ole yhtenäinen, vaan erittäin heterogeeninen joukko erilaisia ja erilaisista taustoista olevia henkilöitä, joille pitää pystyä takamaan yksilöllisesti sopivat ratkaisut

Esitetyssä hallintomallissa on edustettuina hyvin suppeasti erilaisia tahoja, ja OSKU näkee, että myös opiskelijajärjestöt tulee ottaa mukaan vahvemmin. Vaikka tarkoitus on palvella nimenomaan työikäistä väestöä, edustaa opiskelijajärjestöt kaikenikäisiä opiskelijoita tuoden heidän ääntään ja näkökulmia kuuluviin – opiskelijoita ja työelämää varten uudistusta tehdään. Myös koulutuksenjärjestäjät tulee ottaa vahvempaan rooliin hallintoon mukaan, jotta kaikkien keskeisten tahojen näkemykset tulevat esiin käytännön toteutukseen. **Myöskään useiden järjestöjen toiveita laajemmasta edustuksesta ei ole huomioitu lausuntokierroksen jälkeen, ja tähän OSKU toivoo uutta tarkastelua.**

OSKUn näkökulmasta palvelukeskuksen ei tule toimia itsessään kouluttajana tai myötää rahoitusta eteenpäin. **Palvelukeskuksen tulee toimia asiantuntijaroolissa ja koordinoida toimintaa eri tahojen välillä tarkoituksenmukaisesti, ei luoda uusia rakenteita ja järjestelmiä koulutuksenjärjestäjien tilanteen hankaloittamiseksi.** Esityksessä ei ole kerrottu, miten rahoitus turvataan pitkälle aikavälille palvelukeskukselle ja nyt varatut resurssit vaikuttavat matalilta. Aiemman lausuntokierroksen jälkeen useat tahot nostivat esiin huolen rahoituksesta, mutta silti muutoksia resursseihin ei ole tehty.

Yksilöiden oikeudet kouluttautujina uudessa mallissa jää epäselviksi. On myös hyvin tärkeää, ettei uusi palvelukeskus heikennä tai vie resursseja nykyisiltä koulutusmuodoilta

Lausunto 17.5.2021

tai tutkinnoilta, vaan päinvastoin tuo enemmän joustavuutta ja mahdollisuuksia kaikenikäisille eri koulutusmuodoissa.

Helsingissä 17.5.2021

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry

Henriikka Mastokangas
puheenjohtaja

Aino Pohjanvirta
pääsihteeri

Lisätietoja:

- edunvalvonnan koordinaattori Emma Holsti, emma.holsti@osku.info, 0404108814